

TITULUS IV.

CAPUT I.

DE SANCTISSIMO
EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

Omnia quidem Ecclesie catholice Sacramentis religiose, sancteque tractandis, magna ac diligens cura adhibenda est: sed precipue in administrando, ac suscipiendo sanctissime Eucharistie Sacramento, quo nihil dignius, nihil sanctius et admirabilius habet Ecclesia Dei; cum in eo contineatur precipuum et maximum Dei donum, et ipsemet omnis gratie et sanctitatis fons, auctorque Christus Dominus.

2. Parochus igitur summum studium in eo ponat, ut cum ipse venerabile hoc Sacramentum, qua decet reverentia, debitoque cultu tractet, custodiat, et administret; tum etiam populus sibi commissus religiose colat, sancte frequenterque suscipiat, praesertim in maioribus anni solemnitatibus.

3. Ideo populum saepius admonebit, qua praeparatione, et quanta animi religione ac pietate, et humili etiam corporis habitu ad tam divinum Sacramentum debeat accedere: ut praemissa sacramentali confessione, omnes saltem a media nocte jejuni, et utroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reverenter suscipiant, viri quantum fieri potest a mulieribus separati.

4. Moneantur praeterea communicantes, ut sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut exspuant, neque de libro statim orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est devotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione dominica, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur et sumitur.

5. Curare porro debet, ut perpetuo aliquot particulae consecratae eo numero, qui usui infirmorum et aliorum fidelium communioni satis esse possit, conserventur in pyxide ex solida decentique materia, eaque munda, et suo operculo bene clausa, albo velo cooperta, et quantum res feret, ornato in tabernaculo clave obserato.

6. Hoc autem tabernaculum conopeo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari majori vel in alio, quod venerationi et cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit collocatum, ita ut nullum aliis sacris functionibus, aut ecclesia-

sticis officiis impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel saltem una, die noctuque perpetuo colluceat; curabitque Parochus, ut omnia ad ipsius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundaque sint, et conserventur.

7. Sanctissimæ Eucharistiæ particulas frequenter renovabit. Hostiæ vero seu particulæ consecrandæ sint recentes; et ubi eas consecraverit, veteres primo distribuat, vel sumat.

8. Fideles omnes ad sacram Communionem admittendi sunt, exceptis iis, qui justa ratione prohibentur. Arcendi autem sunt publice indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifestique infames: ut meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, sortilegi, blasphemi, et alii ejus generis publici peccatores; nisi de eorum pœnitentia et emendatione constet, et publico scandalo prius satisfecerint.

9. Occultos vero peccatores, si occulte petant, et non eos emendatos agnoverit, repellat; non autem si publice petant, et sine scandalo ipsos præterire nequeat.

10. Amentibus præterea, seu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, si quando habeant lucida intervalla, et devotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum adsit.

11. Iis etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum hujus Sacramenti cognitionem et gustum habent, administrari non debet.

~~~~~

CAPUT 2.

ORDO ADMINISTRANDI
SACRAM COMMUNIONEM.

~~~~~

Sacerdos igitur sanctissimam Eucharistiam ministraturus, hostiis, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculoque uno vel pluribus, decenti et commodo loco expositis, cum vino et aqua ad purificationem eorum, qui communionem sumpserint, et ante eos linteo mundo extenso, lotis prius manibus, et superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei convenientis, præcedente Clerico, seu alio ministro, procedit ad Altare manibus junctis, et accensis cereis, facta prius et postea genuflexione extrahit pyxidem, et illam super corporale depositam, discooperit. Minister genibus flexis nomine populi ad cornu Epistolæ facit confessionem generalem, dicens: **Confiteor Deo omnipotenti, etc.**

2. Tum Sacerdos iterum genuflectit, et manibus junctis ante pectus vertit se ad populum (advertens, ne terga vertat Sacramento), et in cornu Evangelii dicit:

Misereatur vestri omnipotens Deus et dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam æternam.

R. Amen.

Et addit: **Indulgentiam, absolutiõnem, ✠ et remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens, et misericors Dominus. R. Amen.**

Dicens: Indulgentiam, etc. manu dextera in formam crucis signat communicandos.

3. Deinde ad Altare se convertit, genuflectit, manu sinistra pyxidem prehendit; et duobus digitis, pollice et indice, Sacramentum accipit, et elevat: conversusque ad populum in medio Altaris dicit clara voce:

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Mox subdit: Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea; quod iterum, ac tertio repetit: qua formulâ etiam utendum est, cum feminæ communicatur.

4. Postea ad communicandum accedit, incipiens ab iis qui sunt ad partem Epistolæ; sed primo, si Sacerdotibus, vel aliis ex Clero danda sit communio, iis ad gradus Altaris genuflexis præbeatur, vel si commode fieri potest, intra sepimentum Altaris sint a laicis distincti. Sacerdotes vero cum stola communicent.

5. Sacerdos unicuique porrigens Sacramentum, et faciens cum eo signum crucis super pyxidem, simul dicit:

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

6. Ubi vero omnes communicaverint, Sacerdos reversus ad Altare, dicere poterit:

O sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recõlitur memõria passiónis ejus, mens impletur gratia, et futuræ gloriæ nobis pignus datur.

V. Panem de cœlo præstitisti eis.

Minister respondet: **Omne delectamentum in se habentem.**

Tempore Paschali additur: **Allelûja.**

7. Mox Sacerdos dicit:

V. Dómine, exaúdi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passió-
nis tuæ memóriam reliquisti: tribue, quæsu-
mus; ita nos córporis et sánguinis tui sacra my-
stéria venerári, ut redemptionis tuæ fructum in
nobis júgiter sentiámus: Qui vivis et regnas cum
Deo Patre in unitáte Spírítus sancti Deus, per
ómnia sáecula sáeculórum. **R.** Amen.

Tempore Paschali dicitur Oratio:

Spírítum nobis, Dómine, tuæ caritátis infúnde: ut
quos Sacraméntis paschálibus satiásti, tua fá-
cias pietáte concórdes. Per Christum Dóminum
nostrum. **R.** Amen.

8. Antequam reponat Sacramentum, diligenter advertat, ut si aliquod fragmentum digitis adhæserit, illud in pyxidem deponat, et eosdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, et abstergat purificatorio: ablutionem vero sumat, si celebraverit, aut iis, qui tunc communicarunt, sumendam tradat, aut saltem in sacrarium injiciat. Postea genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, et clave obserat.

9. Deinde extenta manu dextera, benedicit iis qui communi-
carunt, dicens:

Benedíctio Dei omnipoténtis, Patris, ✠ et Fílii,
et Spírítus sancti, descéndat super vos, et máneat
semper. **R.** Amen.

10. Communio autem populi intra Missam statim post Com-
munionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (nisi quandoque ex
rationabili causa post Missam sit facienda), cum Orationes, quæ in
Missa post Communionem dicuntur, non solum ad Sacerdotem, sed
etiam ad alios communicantes spectent.

11. Itaque Sacerdos, sumpto sacratissimo sanguine, antequam
se purificet, ponat particulas consecratas in pyxide, vel si pauci
sint communicandi, super patenam, nisi in principio positæ fuerint
in pyxide; et genuflectit, ministro interim faciente confessionem,

ut supra. Postea vertens se ad populum, in cornu Evangelii dicit:
Misereátur vestri, etc. et eo quo supra dictum est modo, porrigit
communicandis Eucharistiam, incipiens a ministris Altaris, si velint
communicare. Finita communionem, revertitur ad Altare, nihil di-
cens, non dat eis benedictionem, quia illam dabit in fine Missæ.
Deinde dicit secreto: Quod ore sumpsimus, etc. ut in Missali, se
purificat, et Missam absolvit. Quod si contingat, absoluta Missa,
statim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos adhuc planeta
indutus, sacram communionem eo modo, quo supra dictum est,
ministrabit.

CAPUT 3.

DE COMMUNIONE PASCHALI.

Uret autem Parochus, ut in Quadragesima per se, vel per
alios concionatores populo opportune denuntietur Consti-
tutio Concilii Lateranensis sub Innocentio III. quæ sic habet.

*Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis
pervenerit, omnia sua peccata confiteatur fideliter, saltem semel in
anno, proprio Sacerdoti, et injunctam sibi pœnitentiam studeat pro
viribus adimplere, suscipiens reverenter, ad minus in Pascha, Eu-
charistiæ Sacramentum, nisi forte de consilio proprii Sacerdotis,
ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione
dlexerit abstinendum; alioquin et vivens ab ingressu Ecclesiæ ar-
ceatur, et moriens christiana careat sepultura.*

2. Ut igitur hoc salutare Concilii decretum inviolabiliter ser-
vetur, descripta Parochus habeat nomina suorum parochianorum;
et qui dicto tempore non communicaverint, et post Octavam Paschæ
eos, qui propriæ salutis immemores sæpius admoniti non obtempe-
raverint, Ordinario suo denuntiet.

3. Dabit quoque operam Parochus, quoad ejus fieri potest, ut
in ipso die sanctissimo Paschæ communicent; quo die ipse per se,
nisi legitime impediatur, parochiæ suæ fidelibus hoc Sacramentum
ministrabit. Alienæ vero parochiæ fideles ad proprium Parochum
remittet, præter peregrinos et advenas, et qui certum domicilium
non habent, quibus ipse sacram præbebit communionem, si acces-
serint rite parati: vel ubi est ea consuetudo, eos ad cathedralis
Ecclesiæ Parochum remittet. In ceteris vero servabit ea, quæ in
libro de statu animarum, ut infra, præscribuntur.

4. Ægrotis quoque parochialibus, etiamsi communionem extra
præscriptos paschales dies sumpserint, in paschalibus diebus illam
deferet, ac ministrabit.

CAPUT 4.

DE COMMUNIONE INFIRMORUM.

Viaticum sacratissimi corporis Domini nostri Jesu Christi summo studio ac diligentia ægrotantibus, opportuno tempore procurandum est, ne forte contingat illos tanto bono, Parochi incuria, privatos decedere. Cavendum autem in primis est, ne ad indignos cum aliorum scandalo deferatur: quales sunt publici usurarii, concubinarij, notorie criminosi, nominatim excommunicati aut denunciati, nisi sese prius sacra Confessione purgaverint, et publicæ offensionis, prout de jure, satisfecerint.

2. Hortetur Parochus infirmum, ut sacram communionem sumat, etiam si graviter non ægrotet, aut mortis periculum non immineat, maxime si festi alicujus celebritas id suadeat, neque ipse illam ministrare recusabit.

3. Pro Viatico autem ministrabit, cum probabile est, quod eam amplius sumere non poterit. Quod si æger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis evaserit, et communicare voluerit, ejus pio desiderio Parochus non deerit.

4. Potest quidem Viaticum brevi morituris dari non jejunis; id tamen diligenter curandum est, ne iis tribuatur, a quibus ob phrenesim, sive ob assiduam tussim, aliumve similem morbum, aliqua indecentia cum injuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob devotionem in ægitudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum et potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ ante aliquid sumere licet.

5. Sed alicui ad adorandum solum, seu devotionis, seu cujusvis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.

6. Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad privatas ægrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifeste atque honorifice, ante pectus cum omni reverentia et timore, semper lumine præcedente.

7. Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum, aliquot campanæ ictibus jubeat convocari parochianos, seu confraternitatem Ss. Sacramenti, (ubi fuerit instituta) seu alios pios Christianos fideles, qui sacram Eucharistiam cum cereis, seu intorticiis comitentur, et umbellam, seu baldachinum, ubi haberi potest, deferant. Præmoneat, ut ægri cubiculum mundetur, et in eo paretur mensa linteo mundo cooperta, in quo Ss. Sacramentum decenter deponatur.

8. Parentur luminaria, ac duo vascula, alterum cum vino, alterum cum aqua. Præterea linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cujusque facultate.

9. Ubi vero convenerint qui Eucharistiam comitaturi sunt, Sacerdos indutus superpelliceo et stola et, si haberi potest, pluviali albi coloris, acolythis, seu Clericis, aut etiam Presbyteris (si locus

feret) superpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, et de more acceptas aliquot particulas consecratas, vel unam tantum (si longius aut difficiliter iter sit faciendum) ponat in pyxide, seu parva custodia, quam proprio suo operculo cooperit; et velum sericum superimponit: ipse vero Sacerdos, imposito sibi prius ab utroque humero oblongo velo decenti, utraque manu accipiat vas cum Sacramento, et deinde umbellam, seu baldachinum subeat, nudo capite processurus.

10. Præcedat semper acolythus, vel alius minister deferens lanternam (noctu autem hoc Sacramentum deferri non debet, nisi necessitas urgeat); sequantur duo Clerici, vel qui illorum vices suppleant; quorum alter aquam benedictam cum aspersorio, et bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo Ss. Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi, et cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; alter hunc librum Ritualem deferat, et campanulam jugiter pulset. Succedant deinde deferentes intorticia. Postremo Sacerdos Sacramentum gestans elevatum ante pectus sub umbella, dicens Psalmum *Miserere*, et alios Psalmos, et Cantica. Quod si longius, aut difficiliter iter obeundum sit, et fortasse etiam equitandum, necesse erit vas, in quo Sacramentum defertur, bursa decenter ornata, et ad collum appensa, apte includere, et ita ad pectus alligare, atque obstringere, ut neque decidere, neque pyxide excuti Sacramentum queat.

11. *Ingrediens vero locum, ubi jacet infirmus, dicat:*

V. Pax huic dómui.

R. Et ómnibus habitántibus in ea.

12. Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus: et mox accepta aqua benedicta, aspergit infirmum, et cubiculum, dicens Antiphonam:

Aspérget me, Dómine, hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor: et primum versum Psalmi Miserere, cum Glória Patri, etc. Sicut erat, etc.

Deinde repetitur Ant.: Aspérget me, etc.

Postea:

V. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Dómine, exaúdi oratiónem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus: et mittere dignéris sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custódiat, fóveat, prótegat, vísitet, atque deféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

13. His dictis, accedat ad infirmum, ut cognoscat, num sit bene dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, et utrum velit aliqua peccata confiteri; et illum audiat, atque absolvat: quamvis prius deberet esse rite confessus, nisi necessitas aliter urgeat.

14. Postea facta de more confessione generali, sive ab infirmo, sive ejus nomine ab alio, Sacerdos dicit:

Misereátur, etc. Indulgéntiam, etc.

15. Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentum de vasculo, atque illud elevans ostendit infirmo dicens:

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccáta mundi, et more solito ter dicat: Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

16. Et infirmus simul cum Sacerdote dicat eadem verba, saltem semel, submissa voce. Tum Sacerdos dans infirmo Eucharistiam, dicat:

Accipe, frater (vel soror), Viaticum córporis Dómini nostri Jesu Christi, qui te custódiat ab hoste maligno, et perdúcat in vitam ætérnam. Amen.

17. Si vero communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario:

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam tuam in vitam ætérnam. Amen.

18. Quod si mors immineat, et periculum sit in mora, tunc dicto **Misereátur, etc.**, prædictis precibus omnibus, vel ex parte omissis, ei statim Viaticum præbeatur.

19. Postea Sacerdos abluat digitos, nihil dicens: et infirmo detur ablutio. Deinde dicat:

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus, te fidéliter deprecámur, ut accipiénti fratri nostro (vel soróri nostræ) sacrosánctum corpus Dómini nostri Jesu Christi Fílii tui, tam córpori, quam ánimæ prosit ad remédium sempitérnum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spírítus sancti Deus, per ómnia sáecula sáeculórum. **R.** Amen.

20. His expletis, si altera particula Sacramenti superfuert (superesse autem semper debet, præterquam in casu jam dicto), genuflectit, surgit, et accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo signum crucis super infirmum, nihil dicens, et reverenter illud deferens, ordine quo venerat, revertitur ad Ecclesiam, dicendo Psalmum Laudáte Dóminum de cœlis, etc. et alios Psalmos et Hymnos, prout tempus feret.

21. Cum pervenerit ad Ecclesiam, ponit Sacramentum super Altare, adorat, deinde dicit:

V. Panem de cœlo præstitísti ei.

R. Omne delectaméntum in se habéntem.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Deus, qui nobis sub Sacraménto mirábili passiónis tuæ memóriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos córporis et sánguinis tui sacra mystéria venerári; ut redemptionis tuæ fructum in nobis júgiter sentiámus: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spírítus sancti Deus, per ómnia sáecula sáeculórum. **R.** Amen.

22. Deinde annuntiat Indulgentias a summis Pontificibus concessas Ss. Sacramentum comitantibus.

23. Postea cum Sacramento in pyxide velo cooperta faciat signum crucis super populum, nihil dicens. Postremo illud in loco suo reponat.

24. Quod si ob difficultatem, aut longitudinem itineris, vel quia ea qua decet veneratione, Sacramentum ad Ecclesiam commode reportari non potest, sumpta fuerit una tantum particula consecrata, ut dictum est, tunc ea infirmo administrata, Sacerdos, prædictis precibus recitatis, eum manu benedicit, et una cum aliis privato habitu, extinctis luminibus, umbella demissa, latente pyxide, ad Ecclesiam, vel domum quisque suam revertatur.